

STUDENCI ZAGRANICZNI NA WYKOPALISKACH W MUZEUM PIERWSZYCH PIASTÓW

Od kilku lat w wykopaliskach prowadzonych przez Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy biorą udział studenci oraz pasjonaci archeologii z zagranicy, głównie z USA. Lipiec i sierpień 2002 roku powita kolejną grupę gości, którzy wezmą udział w 4. międzynarodowej archeologicznej szkole letniej organizowanej w Gieczu. W tym roku wspierają nas naukowcy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Celem Projektu jest popularyzacja interdyscyplinarnych badań naukowych w zakresie archeologii wczesnośredniowiecznej wśród młodzieży zagranicznej polskiego pochodzenia. Obok tych, których dziadkowie czy rodzice opuścili kraj w poszukiwaniu lepszego losu, przyjeżdżają także Amerykanie, Anglicy i Kanadyjczycy, których przyciąga bogactwo kultury polskiego wczesnego średniowiecza a zwłaszcza okresu początków państwa.

Szkola letnia organizowana jest od roku 1999 i potocznie nazywamy ją „the Slavia Project”. Pomysł popularyzacji archeologicznej spuścizny pierwszych Piastów pojawił się podczas stażu naukowego doktorantki New York University (NYU) Thalii Gray na Lednicy. Pierwszy sezon przyniósł nam wiele doświadczeń w zakresie organizacji terenowych praktyk archeologicznych dla obcokrajowców, a przede wszystkim uświadomił wymiar logistyczny takiego przedsięwzięcia. Kontakt z podstawami systemu kształcenia, który jest realizowany przez NYU wobec studentów, magistrantów i doktorantów archeologii umożliwił nam zapoznanie się z amerykańskim systemem edukacji w ogólności, a także ze skalą oczekiwań młodych ludzi wobec praktyk i zajęć dydaktycznych na stanowisku archeologicznym oraz związanym z nimi programem edukacyjnym. Początkowo studenci brali udział w wykopaliskach na przyczółku mostu gnieźnieńskiego prowadzonych przez dra Janusza Góreckiego by z czasem przenieść się na stanowisko 22 w Dziekanowicach, gdzie pracowali na wczesnośredniowiecznym materiale szkieletowym pod opieką mgr Anny i Jacka Wrzesińskich. Z czasem rozwinęliśmy program dydaktyczny obejmujący wykłady i seminaria, zajęcia praktyczne na wykopie i poza nim, a także cykle prelekcji i wycieczek. Niezwykle zachęcającą okolicznością okazał się fakt, że na podstawie zdobytych doświadczeń oraz obowiązkowej pracy pisemnej jedna z uczestniczek Projektu otrzymała zaliczenie na macierzystej uczelni w USA. Nie mniej ważnym od dydaktyki aspektem przedsięwzięcia okazała się

aprowizacja. Bazę noclegową i wyżywienie znaleźliśmy w miejscowym gospodarstwie agroturystycznym zdobywając kolejny punkt dzięki wymienionej kuchni opartej na naturalnych, „domowych” składnikach. Przez kolejne dwa sezony Projekt był realizowany w Gieczu gdzie studenci znajdowali się pod merytoryczną opieką mgr Teresy Krysztofiak i mgr Elżbiety Indyckiej. Prace badawcze prowadziliśmy na wczesnośredniowiecznym cmentarzysku szkieletowym znanym jako stanowisko 4. Mieszkanie w dość dużej odległości od miejsca wykopalisk niesło ze sobą niestety duże utrudnienia, wśród których do najbardziej uciążliwych należały dojazdy do pracy. Nie bez znaczenia było też odizolowanie uczestników Projektu od studentów polskich stacjonujących w Gieczu, a tym samym praktyczne uniemożliwienie udziału w życiu towarzyskim toczącym się po pracy na wykopie.

Ostateczne zdecydowaliśmy się przenieść Projekt do Gieczu, który pod wieloma względami jest optymalnym miejscem do organizacji archeologicznej szkoły letniej. Gościnne, przyjazne i ze wszech miar interesujące otoczenie sprawia, że goście czują się tu dobrze. Stacjonowanie grupy bezpośrednio na stanowisku jest szansą aktywnego uczestnictwa w pracach gabinetowych po pracy na wykopie, a także w nawiązywaniu kontaktów z polskimi członkami ekspedycji.

Tegoroczny Projekt wyróżnia program dydaktyczny składający się z czterech zasadniczych bloków tematycznych. Pierwszy z nich prowadzony będzie przez dra A. Marciniaka (UAM) i dotyczy rozwoju polskiej archeologii w kontekście archeologii europejskiej i amerykańskiej (*Development of Polish archaeology in relation to European and American ones*). Dr W. Rączkowski (UAM) podejmie zagadnienia archeologii osadnictwa (*Settlement studies in Polish prehistory*) ze szczególnym uwzględnieniem analizy zdjęć lotniczych. Dużo czasu poświęcimy antropologii i paleodemografii. Dr T. Kozłowski (UMK) będzie prowadził instruktaż antropologiczny na stanowisku oraz zajęcia teoretyczne — *Demographic changes in Polish prehistory and middle ages*. Kilka seminariów na powyższy temat zgodził się poprowadzić prof. dr hab. Janusz Piontek (UAM). O zmianach środowiska przyrodniczego na podstawie badań palinologicznych i archeobotanicznych (*Environmental response to human pressure in prehistory*) będzie mówił dr M. Makohonienko (UAM) i piszący te słowa.

W tym roku o zaliczenia praktyk archeologicznych na podstawie wykopalisk w Gieczu będzie się ubiegać troje amerykańskich studentów. W sierpniu do Projektu dołączą dwie brytyjskie studentki w ramach europejskiej wymiany naukowej *Socrates*. Wszystko wskazuje na to, że będzie to kolejny, udany sezon międzynarodowych wykopalisk Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy.

Marek Polcyn